

LR VALSTS KONTROLES GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES PAMATPRINCIPU APRAKSTS PIE 2011.GADA PĀRSKATA

Finanšu pārskatu sagatavošanas pamatnostādnes

Grāmatvedības uzskaites veikšana un organizēšana Valsts kontrolē tiek nodrošināta saskaņā ar:

- likumu „Par grāmatvedību”;
- Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumiem Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju”;
- Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtā grāmatvedības uzskaiti”;
- Ministru kabineta 2010.gada 17.augusta noteikumiem Nr.777 „Gada pārskatu sagatavošanas kārtība”;
- Valsts kontroles likumu;
- citiem normatīvajiem aktiem grāmatvedības uzskaites un organizācijas, un nodokļu jomā;
- Valsts kontroles iekšējiem darba procesu aprakstiem, normatīvajiem aktiem un Valsts kontroles rīkojumiem grāmatvedības uzskaites un organizācijas jomā.

Gada pārskats aptver pārskata periodu no 2011. gada 1.janvāra līdz 31.decembrim.

Izmaiņas grāmatvedības principos pārskata periodā nav notikušas.

Gada pārskats sagatavots saskaņā ar uzkrāšanas un naudas plūsmas principu.

Grāmatvedības uzskaitē un finanšu pārskatos par vērtības mēru lieto Latvijas Republikas naudas vienību – latos.

Naudas līdzekļus ārvalstu valūtā pārrēķina latos pēc Latvijas Bankas noteiktā ārvalstu valūtas kursa norēķina kontā reģistrētā darījuma dienā un mēneša pēdējā dienā. Ieņēmumus un izdevumus ārvalstu valūtā aprēķina un uzskaita latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa valutēšanas dienā, t.i., rēķina izrakstīšanas dienā, darījuma norēķina atskaites dienā. Valūtas kursa starpības, kuras radušās no norēķiniem valūtās un atspoguļojot aktīvu un saistību posteņus, lietojot valūtas kursus, kuri atšķiras no sākotnēji darījumu uzskaitē izmantotajiem valūtas kursiem, atzītas ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Latvijas Bankas noteiktie ārvalstu valūtu kursi (latos)		
Valūta	31.12.2011.	31.12.2010.
USD	0,544000	0,535000
EUR	0,702804	0,702804

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot finanšu pārskatu, vadībai nākas pamatoties uz zināmām aplēsēm un pieņēmumiem, kas ietekmē atsevišķus bilances un ieņēmumu vai izdevumu aprēķina

posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Jebkāda aplēšu izmaiņu ietekme tiek atspoguļota finanšu pārskatā to noteikšanas brīdī.

Valsts kontrolē tiek izmantotas aplēses šādos posteņos:

- nemateriālo ieguldījumu amortizācija – atbilstoši Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”;
- pamatlīdzekļu nolietojums – atbilstoši Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”;
- uzkrājumi aktīviem un uzkrātās saistības – atbilstoši Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”.

Nozīmīgāko grāmatvedības uzskaites principu kopsavilkums

Nemateriālie ieguldījumi un pamatlīdzekļi:

- ilgtermiņa ieguldījumos uzskaita nemateriālos ieguldījumus (programmatūru (datorprogrammas) un programmatūru licences) un pamatlīdzekļus (zeme, ēkas, transportlīdzekļi, antīkie u.c. mākslas priekšmeti, datortehnika u.c. biroja tehnika (datori, printeri, kopētāji, papīra griezēji utt.), pārējie pamatlīdzekļi (mēbeles un pārējais darba vietas aprīkojums, izkārtnes un pārējie citur neuzskaitītie pamatlīdzekļi) un ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos), kuru lietošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu, vērtība lielāka par 150 latiem un, kuri paredzēti Valsts kontroles darbības nodrošināšanai un nav paredzēti pārdošanai;
- ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita to sākotnējā vērtībā, ko veido ilgtermiņa ieguldījuma un inventāra cena un visi izdevumi, kas saistīti ar ilgtermiņa ieguldījuma iegādi. Bilancē ilgtermiņa ieguldījumus uzrāda to atlikušajā vērtībā;
- ilgtermiņa ieguldījumu amortizāciju un nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes katru mēnesi, ilgtermiņa ieguldījumu vērtību sistemātiski sadalot periodos to lietderīgās lietošanas laikā. Ilgtermiņa ieguldījumu nolietojuma normas piemēro atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ilgtermiņa ieguldījumu amortizāciju un nolietojumu aprēķina, sākot ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa ieguldījumu nodošanas ekspluatācijā un beidz ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ilgtermiņa ieguldījumu ekspluatācijas izbeigšanas;
- saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumiem Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” ar Valsts kontroles 2006.gada 22.augusta rīkojumu Nr.5.1-5/167 ir apstiprināts ilgtermiņa ieguldījumu un pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks:

mūra ēkas	100 gadi
tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	10 gadi
vieglie automobiļi un citi transportlīdzekļi	10 gadi
datortehnika, sakaru un biroja tehnika	5 gadi
mēbeles, biroja aprīkojums un pārējie pamatlīdzekļi	10 gadi

- ieguldījumu nomātos pamatlīdzekļos izmaksas noraksta izmaksās nomas periodā vai lietderīgās lietošanas laikā (īsākajā no šiem periodiem). Pārskata periodā

veiktie ieguldījumi tiek norakstīti nomas periodā - 8 gados, sākot no 2007.gada septembra;

- Valsts kontroles bilancē iekļautajiem pamatlīdzekļiem ar neierobežotu lietošanas laiku - zemei, antīkiem un mākslas priekšmetiem nolietojumu neaprēķina;
- ilgtermiņa ieguldījumus norakstot, likvidējot, atsavinot (pārdodot, mainot un nododot bez atlīdzības, kā rezultātā īpašuma tiesības no mantas atsavinātāja pāriet mantas ieguvējam) vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā, ilgtermiņa ieguldījumus izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto nolietojumu vai amortizāciju, atzīstot izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā (bilances) vērtībā;
- nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārskats atspoguļots veidlapā Nr.5 „Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu izmaiņu pārskats”.

Krājumi:

- krājumos uzskaita inventāru, saimniecības materiālus, kancelejas piederumus, mašīnu un iekārtu rezerves daļas un citus krājumus vērtībā līdz 150 latiem par vienu vienību;
- krājumus uzskaita to sākotnējā vērtībā, ko veido krājuma iegādes cena un visi izdevumi, kas saistīti ar krājumu iegādi. Krājumus atzīst izdevumos periodā, kurā tos nodod lietošanā, atsavina vai pārceļ citā aktīvu uzskaites grupā. Inventāra uzskaiti (daudzuma, naturālās vienībās) nodrošina arī pēc atzīšanas izdevumos līdz to faktiskajai norakstīšanai un no uzskaites izslēdz pamatojoties uz norakstīšanas akta pamata, ja tie ir bojāti, novecojuši, t.i. tālākai darbībai nederīgi;
- krājumu novērtēšanā izmanto „pirmais iekšā - pirmais ārā” (FIFO) metodi;
- krājumu atlikumu pārskats atspoguļots veidlapā Nr.6 „Krājumu izmaiņu pārskats”.

Debitoru parādi:

- debitoru kontu grupā atspoguļo visus norēķinus ar debitoriem – juridisko un fizisko personu īstermiņa parādus, kuri atmaksājami viena gada laikā;
- debitoru parādi bilancē tiek uzrādīti neto vērtībā, no uzskaites vērtības atskaitot uzkrājumus nedrošiem parādiem;
- izvērtējot prasības un atzīstot konkrētu debitoru parādu kā nedrošu (šaubīgu), aprēķina uzkrājumu summu un iekļauj to pārskata perioda izdevumos. Ja debitoru parāds iepriekš klasificēts kā nedrošs un tam izveidoti uzkrājumi, saņemot prasību apmaksu, samazina atbilstošos uzkrājumus un atzīst pārskata perioda ieņēmumus;
- debitoru parādu atlikumu uz pārskata perioda beigām atspoguļoti veidlapā Nr.8-1 „Pārskats par debitoriem (prasībām)”.

Nākamo periodu izdevumi:

- nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus iekļauj pamatdarbības izdevumos pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Izdevumus atzīst tad, kad budžeta iestāde ir saņēmusi pakalpojumu. Nākamo periodu izdevumus noraksta reizi mēnesī, bet ne retāk kā reizi pārskata periodā;
- samaksātos avansus klasificē tās aktīvu grupas sastāvā, par kuriem avansi maksāti. Avansu aktīva iegādei norāda tajā pašā bilances grupā, kur pēc darījuma izpildes

uzskaitīs iegūto aktīvu. Atsevišķi izdala avansus nemateriālajiem ieguldījumiem, avansus pamatlīdzekļu iegādei, avansus finanšu ieguldījumiem un avansus krājumiem. Pārējos avansus klasificē kopā kā īstermiņa aktīvu daļu;

- nākamo periodu sastāvā iekļautas darbinieku izmaksātā atlīdzības, kas attiecas un nākamo finanšu pārskata periodu;
- nākamo periodu izdevumu atlikumi atspoguļoti veidlapā Nr.8-AV „Pārskats par nākamo periodu izdevumiem un avansu maksājumiem”.

Nauda un naudas ekvivalenti:

- naudas līdzekļus veido norēķinu kontos Valsts kases kontos;
- nauda un naudas ekvivalenti par pārskata periodu atspoguļoti veidlapā Nr.2-NP „Naudas plūsmas pārskata”;
- nauda un naudas ekvivalentu atlikumi uz pārskata perioda beigām atspoguļoti veidlapā Nr.1-1 „Naudas līdzekļu atlikumu izvietojums”.

Nomas līgumi:

- ja pamatlīdzekļi tiek nomāti bez izpirkuma tiesībām, nomas maksājumi un priekšapmaksas maksājumi par nomu tiek iekļauti izdevumos pēc lineārās metodes nomas perioda laikā;
- nākotnes nomas maksājumus neuzrāda bilancē, bet reģistrē kā zembilances saistības.

Uzkrātās saistības:

- uzkrātās saistībās atzīst saistības par izdevumiem, kas attiecas uz pārskata periodu, bet par ko attaisnojuma dokuments (rēķins) pārskata periodā nav saņemts. Pārskata perioda beigās budžeta iestāde ieegrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Aprēķināto summu ieegrāmato izdevumos un uzkrātajās saistībās;
- uzkrātās saistības tiek veidotas Valsts kontroles darbinieku neizmantoto atvaļinājumu izmaksām un norēķinu summām ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem;
- uzkrātās saistības atvaļinājumiem tiek aprēķinātas, ņemot vērā neizmantoto atvaļinājumu dienu skaitu pārskata gada beigās katram darbiniekam atsevišķi un reizinot to ar darbinieku dienas vidējo izpeļņu saskaņā ar Darba likuma prasībām un aprēķinot attiecīgos darba devēja sociālās apdrošināšanas maksājumus;
- skaidri zināmas norēķinu summas ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem par pārskata gadā saņemtajām precēm vai pakalpojumiem, ja pārskata perioda pēdējā dienā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments, neatzīst par uzkrājumiem, bet par uzkrātajām saistībām;
- piegādātājiem un darbuzņēmējiem par pārskata gadā saņemtajām precēm vai pakalpojumiem aprēķināto summu ieegrāmato pamatdarbības vai finanšu izdevumos un uzkrātajās saistībās.

Ieņēmumi:

- nenodokļu ieņēmumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, kas nosaka, ka ieņēmumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu saņemšanas;
- ieņēmumus uzskaita atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai budžetu ieņēmumu klasifikācijai;
- asīgnējumu (dotāciju) piešķiršanas (saņemšanas) dienā atzīst ieņēmumus no saņemtajām dotācijām un palielina naudas līdzekļus.

Izdevumi:

- Valsts kontroles budžeta izdevumi ir atspoguļoti atbilstoši Ministru kabineta noteikumos noteiktajai izdevumu klasifikācijai atbilstoši valdības funkcijām un ekonomiskajām kategorijām. Izdevumi ir atzīti pēc uzkrāšanas principa. Izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas.

Notikumi pēc bilances datuma:

- pēc bilances datuma nav notikuši nekādi notikumi, kas varētu būtiski ietekmēt pārskata gada darbības rezultātus un posteņu novērtējumu finanšu pārskatā.

2012. gada 20.martā

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU

Bite 67017527
sanita.bite@lrvk.gov.lv